

บทคัดย่อ

โรงเรียนเกษตรกรเพื่อเกษตรกรอินทรีย์เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรสมาชิกโครงการเกษตรอินทรีย์ สหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา จำกัด ต.แม่ทา อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ โดยจัดการเรียนรู้ผ่านงานทดลองข้าวโพดอินทรีย์หลังนาภายใต้โครงการศักยภาพของปุ๋ยอินทรีย์ต่อการเพิ่มผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนรุ่นที่ 1 ในที่นา ของคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา จำกัด

การจัดการเรียนรู้ผ่านโรงเรียนเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรสมาชิกจะทำการสำรวจต้นข้าวโพดฝักอ่อนในแปลงทดลอง ร่วมกับคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการออกแบบการทดลองร่วมกัน โดยแบ่งออกเป็นแต่ละชนิดการทดลองขนาดแปลง 80 ตารางเมตร

- 1.แปลงควบคุม
- 2.แปลงที่ใส่ปุ๋ยคอก
- 3.แปลงที่ใส่ปุ๋ย AGO
- 4.แปลงที่ใส่ปุ๋ยคอก+ปุ๋ย AGO
- 5.แปลงที่ใส่ปุ๋ยเคมี

โดยข้อสรุปจากการทดลองรุ่นที่ 1 พบว่า แปลงควบคุมที่ใส่น้ำหมักหอยเชอร์รี่โคนต้นมีการเจริญเติบโตดีที่สุดคือ 99.2 ซม. ได้ผลผลิต 9.4 กก./80 ตรม. รองลงมาคือแปลงที่ใส่ปุ๋ยคอก 98.9 ซม. ได้ผลผลิต 6 กก./80 ตรม.

ดังนั้นจึงได้มีการทดลองซ้ำในรุ่นที่ 2 ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรมโรงเรียนเกษตรกรตั้งแต่ครั้งที่ 1-4 แบ่งออกเป็น โดยใช้ขนาดแปลงเท่าเดิมคือ 80 ตารางเมตร

- 1.แปลงควบคุม
- 2.แปลงที่ใส่ปุ๋ยหมัก+รำ
- 3.แปลงที่ใส่ปุ๋ยหมัก+ขี้วัว
- 4.แปลงที่ใส่ปุ๋ยหมัก+รำ+ผงฟืท
- 5.แปลงเคมี

เกษตรกรสมาชิกที่เข้าร่วมโรงเรียนร่วมกันแบ่งแปลงควบคุมออกเป็น 1.)ใช้น้ำแช่ขี้วัวแห้ง 2.)ใช้น้ำหอยเชอรี่ 3.)ใช้ปัสสาวะวัวผสมขี้วัวสด ส่วนแปลง 2-4 ก็แบ่งออกเป็น ใช้น้ำหมักชีวภาพเปรียบเทียบกับไม่ใช้ ซึ่งผลสรุปคือการใช้น้ำหอยเชอรี่มีการเจริญเติบโตดีที่สุด และรองลงมาคือแปลงที่ใส่ปุ๋ยหมัก+ขี้วัวและใช้น้ำหมักเร่งการเจริญเติบโต โดยที่เกษตรกรสมาชิกมีความพอใจพอสมควร พร้อมทั้งเกิดความภาคภูมิใจในความรู้ของตนเองที่ช่วยกันเสนอแนะให้ปฏิบัติในแปลงโรงเรียนจนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

ตลอดระยะเวลาของการจัดโรงเรียนเกษตรกรดังกล่าวได้บทเรียนหลายด้านที่ทำให้ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโรงเรียนเกษตรกรต้องคำนึงถึง

1.)เกษตรกร(ผู้เรียน) สนใจเรียนรู้ในสิ่งที่มีประสบการณ์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผ่านการปฏิบัติจริง 2.)ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้(นักส่งเสริม) ต้องมีความตั้งใจและทำหน้าที่อำนวยความสะดวก เป็นผู้ที่มีกระตุ้นมากกว่าผู้สอน 3.)นักวิชาการ เติมความรู้ใหม่ และร่วมเรียนรู้ไปกับเกษตรกร ช่วยยกระดับความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน 4.)สิ่งแวดล้อม บรรยากาศ แปลงโรงเรียนที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ แต่ก็ยังพบข้อบกพร่องอยู่หลายด้านเช่นกันที่ทำให้เกษตรกรสมาชิกไม่เข้าร่วมโรงเรียน เช่น การถูกตั้งคำถามเรื่องผลประโยชน์จากกลุ่มคนทั่วไป การที่จะต้องเป็นตัวแทนกลุ่มนำเสนอในที่ประชุมกลุ่มใหญ่

นอกจากนั้นกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรที่จัดการเรียนรู้ผ่านงานทดลองข้าวโพดอินทรีย์หลังดังกล่าว ได้เป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยลดการใช้สารเคมีในการเกษตรที่ช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ในระดับหนึ่ง และยังช่วยให้เกษตรกรสมาชิกเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันที่จะก้าวไปสู่การทำเกษตรยั่งยืนสร้างแหล่งอาหารและความมั่นคงของชีวิต ครอบครัว ชุมชน แต่พบวก่อนจะหันไปทำเกษตรยั่งยืนหลายคนยังต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงในหลายด้านทั้งเรื่องความรู้ การวางแผนแปลง ความเข้าใจของครอบครัว ซึ่งทางสหกรณ์การเกษตรยั่งยืนแม่ทา ต้องดำเนินการหนุนเสริมต่อไป